

ΒΗΜΑ *Magazino*

VLADIMIR

P

TU

T

T

N

**20 ΧΡΟΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ
Ο ΡΩΣΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΕΙΝΑΙ Ο ΝΕΟΣ...
ΙΝΤΙΑΝΑ ΤΖΟΥΝΣ;**

**7η ΤΕΧΝΗ Ο ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΗΣ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΤΣΑΡΛΙ ΤΣΑΠΛΙΝ
ΠΡΟΣΩΠΑ HOPPER, ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΣΑΡΑΝΤΗΣ, ΔΗΜΟΥ, LIL ΚΟΝΙ
ΚΟΣΜΟΣ ΜΙΑΝΤΕΝ-ΜΙΑΝΤΕΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΑΣΑΡΕΛΕΣ**



ΒΛΑΝΤΙΜΙΡ ΠΟΥΤΙΝ

20 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟΝ ΘΡΟΝΟ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Ο 67χρονος ρώσος πρόεδρος αποτελεί εδώ και δύο δεκαετίες μια αμφιλεγόμενη φιγούρα, που έχει ωστόσο κατορθώσει να διατηρήσει τη χώρα του υπολογίσιμη παγκόσμια δύναμη και να απασχολεί τη διεθνή κοινή γνώμη με εντυπωσιακές πολιτικές κινήσεις όπως αυτές των τελευταίων ημερών.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ

Δεν γνωρίζουμε πώς ακριβώς νιώθει ο Βλαντίμιρ Πούτιν για τις τελευταίες εξελίξεις σχετικά με την κρίση στη Λιβύη, όμως σίγουρα θα έχει μετρήσει ως ήττα για εκείνον το «ναυάγιο» που σημειώθηκε την περασμένη εβδομάδα στη Μόσχα. Παρά τις προτροπές του ρώσου ηγέτη και του τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, ο στρατάρχης Χαλίφα Χαφτάρ, επικεφαλής του αυτοαποκαλούμενου Λιβυκού Εθνικού Στρατού (ΛΕΣ), εγκατέλειψε τη ρωσική πρωτεύουσα χωρίς να υπογράψει τη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός με τη διεθνώς αναγνωρισμένη Κυβέρνηση Εθνικής Συμφωνίας (ΚΕΣ) του πρωθυπουργού Φαγέζ αλ Σάρατζ. Ερντογάν και Πούτιν έχουν περάσει ήδη πολύ χρόνο μαζί το 2020, αφού στις 8 Ιανουαρίου εγκαινίασαν τον αγωγό TurkStream, που θα μεταφέρει φυσικό αέριο από τη Ρωσία στην Τουρκία και στην Ευρώπη, σε μια τελετή στην Κων-

σταντινούπολη που έλαβε χώρα υπό δρακόντεια μέτρα ασφαλείας. Σήμερα Κυριακή, πάντως, ο 67χρονος πολιτικός αναμένεται να δώσει το «παρών» σε Διάσκεψη στο Βερολίνο, η οποία πραγματοποιείται με πρωτοβουλία της γερμανικής κυβέρνησης υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και στην οποία έχουν επίσης προσκληθεί οι ΗΠΑ, η Βρετανία, η Γαλλία, η Κίνα, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, η Τουρκία, η Δημοκρατία του Κονγκό, η Ιταλία, η Αίγυπτος, η Αλγερία και τα Ηνωμένα Εθνη, η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Αφρικανική Ένωση και ο Αραβικός Σύνδεσμος. Αξίζει να σημειωθεί πως, ανεξαρτήτως επικαιρότητας, την παραμονή της Πρωτοχρονιάς συμπληρώθηκαν είκοσι χρόνια από τότε που ο Πούτιν ανέλαβε καθήκοντα προέδρου της Ρωσίας – έπειτα από μια σύντομη θητεία στην πρωθυπουργία της αχανούς χώρας – μετά την ξαφνική παραίτηση του Μπορίς Γέλτσιν. Τις πρό-



SPUTNIK/ALEXEI DRUZHINI/KREMLIN VIA REUTERS ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΕΡΧΑΝΟΥ ΚΡΕΜΛΙΝ, RU



**Οι δύο
δεκαετίες του
στην εξουσία
έχουν
σημαδευτεί από
ένα αδίστακτο
κυνήγι
συγκέντρωσης
ισχύος στο
εσωτερικό της
χώρας, και από
μια αδιάκοπη
παράλληλη
προσπάθεια να
εδραιώσει την
επιρροή
της Ρωσίας
στην παγκόσμια
πολιτική σκηνή**



● Ο Βλαντίμιρ Πούτιν επιβλέπει ναυτική άσκηση στη Μαύρη Θάλασσα όπου δοκιμάστηκαν νέα οπικά συστήματα του ρωσικού Πολεμικού Ναυτικού στις 9 Ιανουαρίου.

ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΤΣΑΡΛΙ ΤΣΑΠΛΙΝ

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑΕΝΑ
ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Την πρώτη φορά που είδε από το πλοίο τη στεριά της Νέας Υόρκης να ξεπροβάλλει μέσα από την καταιχιά ο Τσάρλι Τσάπλιν έτρεξε στην κουραστή, έβγαλε το καπέλο του και άρχισε να το κουνάει φωνάζοντας: «Αμερική, έρχομαι να σε κατακτήσω! Ανδρες, γυναίκες και παιδιά όλοι θα έχουν τ' όνομά μου στα χείλη τους – Τσαρλς Σπένσερ Τσάπλιν!». Ήταν το 1910 και οι υπόλοιποι της παρέας, ανάμεσά τους και ο μετέπειτα «Λιγνός» Σταν Λόρελ, συνάδελφοι όλοι στον θίασο του βασιλιά της κωμωδίας Φρεντ Κάρνο που ταξίδευαν στις ΗΠΑ για την περιδεία μιας παράστασης με παντομίμα και ακροβατικά, τον γιουχάρισαν στοργικά. Δεν είναι τυχαίο ότι δεν τον ξεφώνισαν. Πέντε χρόνια αργότερα, στα 26 του χρόνια, ο Τσάπλιν όντως θα γινόταν ο πιο διάσημος άνθρωπος του κόσμου, ο πρώτος που αποτέλεσε αντικείμενο παγκόσμιας λατρείας πολύ πριν από τη μόδα των διάσημων αστέρων. Η «Τσαπλινίτιδα» θα κυριεύε μικρούς και μεγάλους σε Ευρώπη, Αφρική, Ασία, Αυστραλία, Βόρεια και Νότια Αμερική, ανθρώπους που δεν είχαν κανένα κοινό πέρα από τον απεριόριστο θαυμασμό τους για το πρόσωπό του. Ο Μαρσέλ Προυστ θα ψαλίδιζε το μουστάκι του στο στυλ το δικό του. Ο Λένιν θα αναφωνούσε: «Ο Τσάπλιν είναι ο μόνος άνθρωπος στον κόσμο που θέλω να γνωρίσω». Ο ίδιος θα έλεγε: «Είμαι γνωστός σε μέρη του κόσμου που δεν έχουν ακούσει για τον Ιησού Χριστό». Ήταν μοναδικός, μεγαλοφυής, αξεπέραστος και δεν γνώριζε βέβαια τη λέξη «ταπεινοφροσύνη».

Είναι χαρακτηριστικό ότι όταν έδωσε ένα χειρόγραφο από την αυτοβιογραφία του (1964) στον Τρούμαν Καπότε για να τη διαβάσει και εκείνος πρότεινε ορισμένες αλλαγές και προσθήκες ο Τσάπλιν εξεμάνη. «Ξεκουμπίσου. Ήθελα να το διαβάσεις και να το ευχαριστηθείς, όχι να μου πεις τη γνώμη σου» του φώναξε αφήνοντάς τον εμβρόντητο. Μα πού είχε πάει το αξιαγάπητο, συνεσταλλμένο και ζεστό ανθρωπάκι της οθόνης; «Απολαύστε οποιονδήποτε Τσάπλιν έχετε την τύχη να συναντήσετε», πρότεινε κάποτε ένας φίλος του, «αλλά μην προσπαθήσετε να τον συνδυάσετε με κάποιον που ξέρετε ήδη, γιατί υπάρχουν πολλοί Τσάρλι». Ο χαρισματικός, ο μελαγχολικός, ο σαδιστής, ο αστείος, ο άνθρωπος που όταν έβλεπες τα μάτια του εκτός σκεπτε δεν είχες καμία διάθεση να γελάσεις. Ένας δημοσιογράφος που του είχε πάρει συνέντευξη στα πρώτα χρόνια της επιτυχίας του είχε αποφανθεί: «Δεν έχω συναντήσει πιο δυστυχημένο ή πιο ντροπαλό άτομο από τον Τσαρλς Σπένσερ Τσάπλιν». Και, όπως το είχε συνοψίσει σε όλο του το εύρος η ηθοποιός Λου-

Μια νέα βιογραφία ρίχνει φως στις μεγάλες αντιφάσεις του πρώτου μεγάλου ινδάλματος της κινηματογραφικής οθόνης.



ίζ Μπρουκς: «Είναι ο πιο ακατανόητα σύνθετος άνθρωπος που υπάρχει». Στο συναρπαστικό βιβλίο «Τσάρλυ Τσάπλιν. Μια βιογραφία» (εκδόσεις Αγρα) ανατέμνεται σε βάθος η ζωή και το έργο του καλλιτέχνη που για χρόνια στην εποχή του «ήταν το σινεμά ο ίδιος». Ο συγγραφέας του Πίτερ Ακρόντ, γνωστός για τις βιογραφίες προσωπικοτήτων όπως ο Σαίξπηρ, ο Πόε, ο Μπλέικ ή ο Τ. Σ. Ελιστ, καταφέρνει να συνοψίσει σε 328 σελίδες όλον τον βίο και την πολιτεία αυτού του τόσο αδιάλειπτα ευφάνταστου δημιουργού ο οποίος ήταν μια αναξιόπιστη και τυραννική προσωπικότητα στη ζωή του. Ο Ακρόντ κάνει και κάτι άλλο εξαιρετικά ενδιαφέρον. Συνδέει την καλλιτεχνική εξέλιξη του Τσάπλιν και τη δημιουργία του εμβληματικού «αλήτη» με τα δύσκολα βιώματά του στο Λονδίνο στα τέλη του 19ου αιώνα. Η ιδιοφυΐα του, ή έστω μια πτυχή της, ήταν ότι μετέτρεψε την απελπισία του κόσμου των παιδικών και εφηβικών του χρόνων σε παγκόσμιο σύμβολο. Για παράδειγμα, το συρτό και λικνιστό βάδισμα του Σαρλό ήταν εμπνευσμένο από έναν άνθρωπο που κρατούσε τα άλογα των πελατών έξω από μία λονδρέζικη παμπ. «Όλοι οι απόκληροι, οι χαμένοι, οι αποτυχημένοι στη ζωή είδαν πάνω του μια εικόνα του εαυτού τους».

Ο Τσάπλιν στο «ντικενσιανό» Λονδίνο

«Γνώρισα την ταπεινώση. Και η ταπεινώση είναι κάτι που δεν το ξεχνάς ποτέ». Σε αυτή τη φράση του Τσάπλιν μπορεί να βρίσκεται το κλειδί για την κατανόηση της αλλοπρόσαλλης ψυχολογίας του. Τα φρικτά παιδικά χρόνια στο Νότιο Λονδίνο όπου γεννήθηκε το 1889 τραυμάτισαν ανε-

ξίτηλα τον μικρό Τσάρλι ο οποίος επιπλέον δεν έμαθε ποτέ με σιγουριά ποιος ήταν ο πατέρας του. Η επίσημη εκδοχή ήταν ότι επρόκειτο για τον Τσαρλς Τσάπλιν, ο οποίος αναγνωρίζοντας τελικά ένα παιδί που δεν ήταν δικό του κατέστησε ερήμην του το όνομά του αθάνατο. Ήταν και ο ίδιος άνθρωπος του θεάματος που πέθανε αλκοολικός και άπορος έχοντας εγκαταλείψει τη μητέρα του Τσάπλιν. Τραγουδίστρια και χορεύτρια και με τσιγγάνικο αίμα, η Χάνα Τσάπλιν ήταν σταθερό σημείο αναφοράς στη ζωή του. Η καριέρα της ήταν πολύ σύντομη και η ζωή της μονογονεϊκής οικογένειάς της με τους δύο γιους της περιλάμβανε κλειστοφοβικές σοφίτες (μια αντίστοιχη μπορεί να δει κανείς στο «Χαμίν»), διαμονές σε ψωλοχοκομεία αλλά και άσπλακα καθώς βυθιζόταν σταδιακά στην τρέλα. Ο Τσάπλιν βρέθηκε ακόμη και σε ίδρυμα για άπορα και ορφανά παιδιά αλλά και να κοιμάται στον δρόμο. Αναμενόμενα μέχρι το τέλος της ζωής του έτρεμε το ποτό αλλά και το να ξαναγίνει φτωχός. Το μεν το απέφευγε, τη δε προοπτική της πενίας προσπαθούσε να την εκμηδενίσει όντας φοβερός τσιγγούνης. Το δε ενδεχόμενο να έχει κληρονομήσει την προδιάθεση για ψυχοπάθεια φρόντιζε να το εξορκίσει έχοντας σταθερό επισκέπτη στο σπίτι του προς το τέλος της ζωής του έναν νευροπαθολόγο. Διέθετε ατσάλενα θέληση και είχε βάλει σκοπό να ξεφύγει από τη φρικτή μοίρα της οικογένειάς του. Με τη δουλειά θα μπορούσε να το καταφέρει και αυτή έγινε το κέντρο της ύπαρξής του. Ένας συνάδελφός του θυμόταν ότι «ήταν ένα πολύ έντιμο παλικάρι που έπαιρνε τα βήματά του πολύ στα σοβαρά, λες και η ζωή του εξαρτιόταν από αυτό».

Από το Casey's Circus στη United Artists

Ο Τσάπλιν έλεγε πάντα πως το 1913 ήταν η τυχερή του χρονιά. «Όπως ο Σαίξπηρ είχε το ανεκτίμητο πλεονέκτημα να είναι ένας προικισμένος καλλι-

● Ο περιφέρμος «Σαρλό», όνομα που του έδωσαν οι γάλλοι διανομείς για να παραπέμψει στον Πιερό, τον βουβό χαρακτήρα της commedia dell'arte, και τα διάσημα σύνεργά του, το καπέλο του και το μαστούλι από μπαμπού.





**Ο Τσάπλιν
καυχιόταν
συχνά για τις
σεξουαλικές
κατακτήσεις
του και μία
φορά είχε
ομολογήσει
πως είχε
πλαγιάσει
με περισσό-
τερες από
δύο χιλιάδες
γυναίκες**



Ο Τσαρλς Σπένσερ Τσάπλιν (1889-1977), ο οποίος σε ηλικία 26 ετών έγινε το απόλυτο ίνδαλμα. «Μετά τον πόλεμο στην Ευρώπη, ο Τσάπλιν είναι το πιο ακριβό εμπορικό είδος στη σύγχρονη Ιστορία» έγραφε ο Τύπος της εποχής του.

ΑΝΟΙΞΗ – ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2020 ΟΙ ΚΥΡΙΑΡΧΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

Επιρροές από τα 70s, denim από κορυφής μέχρις ονύχων, ζωηρές αποχρώσεις και τροπικές πινελιές. Η μόδα στην αυγή της νέας δεκαετίας είναι πολυσυλλεκτική.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΦΕΤΣΑ

Η αλήθεια είναι ότι την ερχόμενη σεζόν οι γυναίκες έχουν να επιλέξουν ανάμεσα σε... χιλιάδες τάσεις, ιδέες, προτάσεις. Επιστροφή στο παρελθόν και ιδιαίτερα στη δεκαετία του '70 (κάποιες στιγμές νομίζεις ότι η θρυλική Φάρα Φόσσε των ιστορικών «Αγγέλων του Τσάρλι» θα εμφανιστεί στην πασαρέλα), μεγάλοι, δυναμικοί ώμοι (power shoulders που λατρεύουν οι οίκοι Balenciaga, Gucci, Burberry), πολύ denim και βέβαια το tropical style. Το τελευταίο μάλιστα φάνηκε ότι θα επανέλθει με ιδιαίτερα εντυπωσιακό τρόπο όταν η Τζένιφερ Λόπεζ εμφανίστηκε στο catwalk με το φοβερό

εκείνο φόρεμα που είχε επιλέξει για τα βραβεία Grammy το 2000. Είκοσι χρόνια μετά και η superstar της παγκόσμιας μουσικής σκηνής (θα είναι επίσημα το «πρόσωπο» του οίκου Versace) έκλεψε τα φλας όταν εμφανίστηκε με το μακρύ, sexy φόρεμα, ένα αέρινο φουστάνι σε εκτυφλωτικούς πράσινους χρωματισμούς. Ο διεθνής Τύπος ασχολήθηκε εκτενώς με την τρομερή ιδέα της δαιμόνιας Ντονατέλα Βερσάτσε. Η διάδοχος του Τζιάνι στον θρόνο της άκρως επιτυχημένης fashion αυτοκρατορίας έπραξε σωστά. Η εμφάνιση της λατίνας ντίβας στο show του εμβληματικού οίκου για τη σεζόν Άνοιξη-Καλοκαίρι 2020 έκανε τις γυναίκες να αναζητούν το φόρεμα με το τροπικό ντεσέν σαν... τρελές.





DIOR



GUCCI



SAINT LAURENT



CELINE

Εμπνευσμένα από την Bianca Jagger και... Gypset

Η Μπιάνκα Τζάγκερ φόρεσε πρώτη ένα εξαιρετικής ραφής κατάλευκο tuxedo jacket στον γάμο της στο Σεν Τροπέ με τον frontman των Rolling Stones το 1971. Τα seventies κοστούμια επανήλθαν πανηγυρικά την εφετινή σεζόν σε λευκές, κίτρινες, πράσινες, μπλε αποχρώσεις. Συνοδεύονται από γιλέκα, μπλούζες σε έντονα χρώματα, φουλάρια και καπέλα. Οι οίκοι Marc Jacobs, Prada και Gucci σχεδίασαν τα ωραιότερα κοστούμια. Η Τζάνις Τζόπλιν εμπνέει για την τάση Gypset, η οποία πραγματικά χαρίζει εκτυφλωτικές στιγμές στις διεθνείς πασαρέλες. Υφάσματα με συνδυασμούς χρωμάτων, prints, δημιουργίες που μοιάζουν με έργα τέχνης. Ακόμη και ο οίκος Dior μάς ξάφνιασε ευχάριστα με το συγκεκριμένο look του.

Chanel, Saint Laurent, Balenciaga

Το denim, στην πραγματικότητα το total denim, με επιρροές από τη δεκαετία του '70, επανήλθε επίσης με δυναμικό τρόπο. Παντελόνια τζιν με ασορτί πουκάμισα και ζακέτες, όπως επίσης φορέματα και σορτς. Τα καλύτερα φέρουν την υπογραφή Hedi Slimane για τον οίκο Celine. Η Chanel «τα σπάει» με ασπρόμαυρα μίνι φορέματα, φόρμες που καταλήγουν σε κοντά σορτς (σε λαμέ ύφασμα), τούλινα ροζ παντελόνια τα οποία συνοδεύονται από πουά μπλούζες. Υπάρχουν πολλά κόκκινα λουλούδια για το πέτο, ογκώδη βραχιόλια, εκπληκτικές τσάντες σε γαλάζιο αλλά και μεταλλικές αποχρώσεις. Ο οίκος Saint Laurent και ο Anthony Vaccarello επιμένουν στο μαύρο χρώμα και το καλοκαίρι. Κοστούμια, κοντά

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΑΑΚΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Είναι Πέμπτη 9 Ιανουαρίου και στην Αίθουσα Σταύρος Νιάρχος της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (ΕΛΣ) στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) η πρόβα για το αριστούργημα του Αλμπαν Μπεργκ «Βότσεκ» βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη. Το μίνιμαλ, πολυμορφικό, εντυπωσιακό σκηνικό κινείται διαρκώς. Μοιάζει με έναν κυβικό, σύγχρονο λαβύρινθο που εγκλωβίζει τους ήρωες της όπερας «Βότσεκ» στους διαδρόμους του. Άλλοτε μετατρέπεται στην αυστηρή, τούβλινη όψη ενός μπλοκ κτιρίων και άλλοτε γυρνά πλευρά και μεταμορφώνεται στην τομή μιας πολυκατοικίας, μεταφέροντάς μας στο εσωτερικό των διαμερισμάτων της. Τη σκηνοθεσία υπογράφει ο Ολιβιέ Πι. Ο γάλλος ηθοποιός, ποιητής, σκηνοθέτης και διευθυντής ενός εκ των σημαντικότερων φεστιβάλ του κόσμου, εκείνος της Αβινιόν, βρίσκεται καθισμένος σε μία από τις πρώτες σειρές. Παρακολουθεί σιωπηλός. Οι τραγουδιστές κάνουν πρόβα με τη συνοδεία του πιάνου. Ο διεθνής Έλληνας αρχιμουσικός Βασίλης Χριστόπουλος διευθύνει με ραφινάτες κινήσεις. Πρόκειται για ένα απαιτητικότατο μουσικά έργο. Τις προηγούμενες ημέρες ο ίδιος έχει πραγματοποιήσει εξαντλητικές πρόβες με την ορχήστρα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Στη σκηνή βρίσκεται ο βαρύτονος Τάσης Χριστογιαννόπουλος. Ο ερμηνευτής με τη διεθνή σταδιοδρομία που έχει εμφανιστεί στα σημαντικότερα θέατρα και φεστιβάλ παγκοσμίως ερμηνεύει για πρώτη φορά τον ρόλο του στρατιώτη Βότσεκ. Κάποια στιγμή, έπειτα από μία απότομη κίνηση, αισθάνεται ένα τράβηγμα στο πόδι που μοιάζει να τον ταλαιπωρεί. Ο Βασίλης Χριστόπουλος τον ρωτάει αν θέλει να διακόψουν για λίγα λεπτά. Αρνείται. «Δεν είναι δικαιολογία για να μην είμαι καλός» του απαντά γελώντας και η πρόβα συνεχίζεται.

Μπεργκ και Μπίχνερ

Πράγματι, η πολυαναμενόμενη παράσταση διά χειρός του αιρετικού Ολιβιέ Πι με την ορχήστρα, τη χορωδία και την παιδική χορωδία της Εθνικής Λυρικής Σκηνής αναμένεται να συζητηθεί πολύ, καθώς περιλαμβάνει σκηνές – ακόμη και γυμνού – που είναι γροθιά στο μαχαίρι. Αποτελεί ένα ακόμη στοίχημα

της ΕΛΣ, μια παραγωγή με διεθνές καστ που υλοποιείται με τη σύριξη της δωρεάς του Ίδρυματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ). Το δύσκολο, πλην αριστουργηματικό αυτό έργο του Αυστριακού Μπεργκ, τόσο λόγω της σημασίας του για την ιστορία του μουσικού μοντερνισμού όσο και για αυτή καθαυτή την ποιότητα της μουσικής του, έχει ενταχθεί στο δραματολόγιο όλων των μεγάλων λυρικών θεάτρων του κόσμου. Ο συνθέτης Αλμπαν Μαρία Γιοχάνες Μπεργκ, όπως ήταν το πλήρες όνομά του, γεννήθηκε στη Βιέννη το 1885. Υπήρξε μαθητής του Αρνολντ Σένμπεργκ και αναδείχθηκε σε έναν από τους διασημότερους εκπροσώπους της λεγόμενης «δεύτερης σχολής της Βιέννης» επενδύοντας το δωδεκαφθογγικό σύστημα με λυρισμό. Πέθανε το 1935 και πρόλαβε να γράψει τις δύο συγκλονιστικότερες όπερες του 20ού αιώνα: τον «Βότσεκ» και τη «Λούλου». Ο «Βότσεκ» αποτελεί μάλιστα μία από τις πρώτες εκτενείς όπερες του 20ού αιώνα γραμ-

Λίγες ώρες πριν από την πρεμιέρα του αριστουργήματος του Αλμπαν Μπεργκ «Βότσεκ» στην Εθνική Λυρική Σκηνή, στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, το ΒΗΜAgazino εισχωρεί στα άδυτα της μεγάλης παραγωγής και συνομιλεί με τον διεθνή Έλληνα αρχιμουσικό Βασίλη Χριστόπουλο για τη γοητεία της τέχνης.

● Ο Παναγιώτης Πρίφτης στον ρόλο του τρελού.



μένη σε ατονικό ιδίωμα με χρήση τραγουδιστής ομιλίας – Sprechgesang. Βασίζεται ουσιαστικά στο θεατρικό έργο «Βότσεκ» του Γκέοργκ Μπίχνερ, το οποίο έμεινε ημιτελές και εκδόθηκε το 1879, περισσότερο από σαράντα χρόνια μετά τον θάνατο του συγγραφέα. Η υπόθεση μπορεί να συνοψιστεί σε δύο καταστάσεις: στην απιστία μιας γυναίκας και στη ζήλεια ενός άνδρα που οδηγούν σε ένα έγκλημα πάθους. Η έμπνευση για τον Μπίχνερ ήρθε μετά από ένα πραγματικό γεγονός: τη δίκη στη Λειψία το 1824 του Γιόχαν Κρίστιαν Βότσεκ και την καταδίκη του σε θάνατο για τη δολοφονία της ερωμένης του. Αυτή είναι όμως η πρώτη, επιφανειακή ανάγνωση, γιατί ο Μπίχνερ έδωσε κάτι πιο βαθύ. Στο έργο του ο Βότσεκ και η Μαρί συμβολίζουν τα φτωχά, αδικαιώτα πλάσματα που υποφέρουν από μια μπουρζουαζία που το μόνο ενδιαφέρον της είναι να τους εκμεταλλευτεί. Ο Μπεργκ παρακολούθησε την παρουσίαση του θεατρικού του Μπίχνερ στη Βιέννη το 1914 και αμέσως αποφάσισε να μετατρέψει το κείμενο σε όπερα. Από τις σκηνές του έργου, των οποίων η σειρά δεν ήταν ούτε σαφής ούτε μονοσήμαντη, επέλεξε δεκαπέντε, τις οργάνωσε σε τρεις πράξεις και συνέγραψε ο ίδιος το λιμπρέτο. Η σύνθεση της όπερας ξεκίνησε πριν από το ξέσπασμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και ολοκληρώθηκε μετά το τέλος του. Οι εμπειρίες του Μπεργκ ως στρατιώτη στον πόλεμο φαίνεται να τον επηρέασαν βαθιά. «Υπάρχει κάτι από εμένα σε αυτόν τον χαρακτήρα, καθώς πέρασα αυτά τα χρόνια του πολέμου εξίσου εξαρτώμενος από ανθρώπους που μισώ, ήμουν αλυσοδεμένος, άρρωστος. Αιχμάλωτος, πα-

ραιτημένος, για την ακρίβεια ταπεινωμένος» γράφει σε επιστολή προς τη γυναίκα του το 1918. Η παγκόσμια πρώτη του έργου δόθηκε το 1925 στην Κρατική Όπερα του Βερολίνου και ήταν ένας θρίαμβος. Το έργο αμέσως αναγνωρίστηκε ως ένα από τα αριστουργήματα του 20ού αιώνα.

Το στοίχημα του Βασίλη Χριστόπουλου

Η πρόβα τελειώνει. Ο αρχιμουσικός Βασίλης Χριστόπουλος, ο οποίος μεταξύ άλλων έχει διατελέσει διευθυντής της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών και κορυφαίος αρχιμουσικός της Φιλαρμονικής της Νοτιοδυτικής Γερμανίας στην Κωνσταντία και έχει διευθύνει ορχήστρες όπως η Φιλαρμόνια Λονδίνου, η Ορχήστρα Μοσαρτέουμ Ζάλτσμπουργκ, η Φιλαρμονική Ορχήστρα Ραδιοφωνίας Αννόβερου, η Κρατική Φιλαρμονική Ορχήστρα Νυρεμβέργης, η Νέα Φιλαρμονική Ιαπωνίας, η Συμφωνική Ορχήστρα Φλάνδρας, η Συμφωνική Ορχήστρα Κούνσλαντ και η Εθνική Ορχήστρα Χωρών του Λίγηρα, ξεκουράζεται στο καμαρίνι του.

«Πρόκειται για ένα τρομακτικής περιπλοκότητας έργο» αναφέρει μιλώντας στο ΒΗΜAgazino. «Προσωπικά, δεν νομίζω ότι στην 20χρονη πλέον πορεία μου στην όπερα έχω αντιμετωπίσει κάτι αντίστοιχο. Πρόκειται για μία τεράστια διανοητική πρόκληση που ταυτόχρονα με ανταμείβει και μου επιστρέφει τόσα πολλά σε συναισθηματικό επίπεδο».

Γιατί όμως ο «Βότσεκ» αποτελεί μια τόσο μεγάλη πρόκληση; «Κατ' αρχάς γιατί χρησιμοποιεί μία τεράστια ορχήστρα, την οποία πρέπει να δαμάσει ο αρχιμουσικός για να μην "πνίξει" τους σολίστ» εξηγεί. «Αυτό βέβαια το συναντάς και σε άλλα έργα, όπως για παράδειγμα στην "Ηλέκτρα" του Στράους, με την οποία κάναμε και τα εγκαίνια της Λυρικής εδώ στο ΚΠΙΣΝ. Το στοίχημα λοιπόν που κάνει το έργο αυτό τόσο περίπλοκο είναι ότι ο Μπεργκ χρησιμοποιεί όλα τα εκφραστικά μέσα που έχει στη διάθεσή του, φθάνοντας στα όρια, υπερβαίνοντας την τονικότητα, γράφοντας ατονική και δωδεκάφθογγη μουσική, χρησιμοποιώντας τεχνικές, οι οποίες μέχρι εκείνη τη στιγμή, αλλά και έκτοτε εν πολλοίς δεν έχουν ξαναχρησιμοποιηθεί σε κεντρικό ρεπερτόριο».

Μου δείχνει το ογκώδες βιβλίο με την παρτιτούρα.



**Ο “Βότσεκ” θίγει
θέματα που μας
απασχολούν
αυτή τη στιγμή,
όπως η διόγκωση
των ανισοτήτων,
το πώς
σχοινοβατούμε
ανάμεσα στην
πνευματική υγεία
και την τρέλα,
το πόσο εύκολα
μπορεί να σπάσει
κανείς και να
περάσει στην άλλη
πλευρά**



**ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ,
ΑΡΧΙΜΟΥΣΙΚΟΣ**

ΜΠΑΝΤΕΝ- ΜΠΑΝΤΕΝ

Η ειδυλλιακή λουτρόπολη στην καρδιά του Μέλανα Δρυμού αποτελεί αγαπημένο καταφύγιο των ανά τον κόσμο bons vivants.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΒΙΟ

Έχει επανειλημμένως χαρακτηριστεί ως «το καλύτερο ξενοδοχείο της Γερμανίας». Το περίφημο Brenners Park-Hotel & Spa αποτελεί αγαπημένο κατάλυμα της διεθνούς ελίτ από το 1872. Των εστεμμένων, των ισχυρών του χρήματος και των διασημοτήτων που ακόμη και σήμερα (ένας από τους πιο γνωστούς πελάτες του είναι ο Μπαράκ Ομπάμα) απολαμβάνουν στα σαλόνια του πριγκιπικές περιποιήσεις. Υπέροχο και αρχοντικό, το Brenners Park (η μεγάλη επισκεψιμότητα ανάγκασε το ιδιοκτησιακό καθεστώς να προχωρήσει στη δημιουργία της θεαματικής Villa Stéphanie, την οποία επιλέγουν άνθρωποι πολύ υψηλών εισοδημάτων, όπως σαουδάραβες πρίγκιπες, jet setters κ.τ.λ.)

δεν θα μπορούσε παρά να βρίσκεται στην πιο κομψή και αριστοκρατική πόλη της Γερμανίας, στο Μπάντεν-Μπάντεν. Στην ιστορική λουτρόπολη όπου ο χρόνος μοιάζει να έχει παγώσει στην εποχή της μπελ επόκ. Αυτό όσον αφορά την αισθητική των κτιρίων και τη ρομαντική αύρα που μαγικά αναδύεται από κάθε γωνία του καλοσυντηρημένου οικισμού. Γιατί στα ιαματικά λουτρά και στα spa του η παράδοση συνυπάρχει και συνδιαλέγεται με τις πιο σύγχρονες επιστημονικές μεθόδους, με θεαματικά και άκρως απολαυστικά και αναζωογονητικά αποτελέσματα. Αυτά τα λουτρά – συγκεκριμένα τα διασημότερα ανάμεσά τους, τα Friedrichsbad – έκαναν εξάλλου τον Μαρκ Τουέν να γράψει: «Εδώ μέσα σε δέκα λεπτά χάνει κανείς την αίσθηση του χρόνου και σε είκοσι λεπτά χάνει



● Το Brenners Park-Hotel & Spa (επάνω) παραμένει εδώ και πολλές δεκαετίες ένα από τα πολυτελέστερα ξενοδοχεία της Ευρώπης. Αριστερά: Η τεράστια τζαμαρία χαρίζει στην εσωτερική πισίνα της Villa Stéphanie θαυμάσια θέα προς το δάσος.



«
**Σπουδαία
αξιοθέατα
και πόλος
έλξης για
χιλιάδες
τουρίστες
κάθε χρόνο
είναι τα
λουτρά
Friedrichsbad
που εγκαινιά-
στηκαν
το 1877 και
εξακολουθούν
να λειτουρ-
γούν ως
σήμερα**
»

●
Αρχοντιά και
κομψότητα
στην κεντρική
Leopoldplatz με
το χαρακτηριστικό
σιντριβάνι και τις
φροντισμένες
συστοιχίες των
δέντρων.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ο Νίκος Δήμου μιλάει για την αγάπη που τρέφει στις σπάνιες εκδόσεις και για την απόφασή του να δωρίσει την αξιοζήλευτη συλλογή βιβλίων του, που ξεπερνά τους 15.000 τόμους, στην Εθνική Βιβλιοθήκη.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΔΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Αν τα σπίτια φτιάχνονται από πέτρες και τούβλα, το σπίτι του Νίκου Δήμου θα μπορούσε να είναι φτιαγμένο από βιβλία. Από τα εκατοντάδες βιβλία που τακτικά τοποθετημένα σε βιβλιοθήκες καλύπτουν όλους τους τοίχους, από το ταβάνι ως το πάτωμα. Δεν είναι μόνο το σαλόνι και το γραφείο του γεμάτο βιβλία, είναι και όλα τα άλλα δωμάτια, ακόμη και η κρεβατοκάμαρά του. Τι άλλο θα μπορούσε όμως να έχει, αν όχι ένα σπίτι-βιβλιοθήκη, ένας άνθρωπος που αγαπάει και επιζητεί τόσο πολύ τη γνώση; Και που έχει περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του διαβάζοντας και γράφοντας; Γιατί ο Νίκος Δήμου, ο κάποτε επιτυχημένος διαφημιστής (έχει 37 χρόνια που άφησε τη διαφήμιση), ο αρθρογράφος, ο φωτογράφος και ο πολυδιαβασμένος συγγραφέας, ποιητής, μεταφραστής και δοκιμιογράφος, τα βιβλία του οποίου έχουν κάνει δεκάδες εκδόσεις, όχι μόνο στην Ελλάδα, είχε από την παιδική ηλικία του μεγάλη αγάπη για το τυπωμένο χαρτί, είχε από μαθητής ακόμη καταλάβει πόση δύναμη μπορεί να σου δώσει.

Όμως η γνώση δεν είναι μόνο για να την καταναλώνουμε προς ίδιον όφελος αλλά και για να τη μοιραζόμαστε. Αυτό κάνει τώρα ο κ. Δήμου με μια εξαιρετικά γενναιόδωρη χειρονομία. Δωρίζει μεγάλο μέρος της βιβλιοθήκης του, η οποία περιλαμβάνει συνολικά περισσότερους από 15.000 τόμους, στην Εθνική Βιβλιοθήκη. Ξεκινώντας με μερικές εκατοντάδες συλλεκτικούς τόμους, «Σε πρώτο στάδιο δεν θα τα δώσω όλα, για να μη γυμνώσω εντελώς το σπίτι μου» εξηγεί. «Ξεκινώ δίνοντας 500-600 βιβλία μεγάλης καλλιτεχνικής και οικονομικής αξίας, τα ωραιότερα και τα καλύτερα που έχω στη συλλογή μου, με σκοπό να ιδρυθεί στην Εθνική Βιβλιοθήκη ένα ιδιαίτερο τμήμα που θα μπορούσε να ονομάζεται "Το βιβλίο ως έργο τέχνης". Από εκεί και πέρα, όταν αποδημήσω, δεδομένου πως δεν έχω κληρονόμους, όλα τα βιβλία μου θα πάνε στην Εθνική Βιβλιοθήκη».

Η πρώτη δόση της δωρεάς θα αποτελείται κυρίως από ειδικές συνδρομητικές εκδόσεις, βιβλιοδετημένες και εικονογραφημένες από επώνυμους καλλιτέχνες και τεχνίτες, οι οποίες είχαν κυκλοφορήσει σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων. Τα βιβλία αυτά, τα

οποία σήμερα είναι συλλεκτικά και ενίοτε εκπλησθιζόμενα από γνωστούς οίκους (Christie's, Sotheby's κ.λπ.) σε τιμές πολλαπλάσιες των αρχικών, προέρχονται κυρίως από τη συλλογή της Folio Society, της βιβλιοεκδοτικής-συνδρομητικής εταιρείας με έδρα στο Λονδίνο που ιδρύθηκε το 1947 και που λειτουργεί μέχρι σήμερα. «Παρέμεινα μέλος της επί περίπου 45 χρόνια» λέει ο κ. Δήμου, «ώσπου, πριν από περίπου δέκα χρόνια σταμάτησα, τους έστειλα μια επιστολή και τους εξήγησα πως αναγκάζομαι να διακόψω καθώς δεν χωράει άλλα βιβλία το σπίτι μου». Αλήθεια τους έλεγε! Οι συλλεκτικές εκδόσεις της Folio ξεχωρίζουν με την υψηλή ποιότητα της εκτύπωσής τους και με τα αριστοτεχνικά σχεδιασμένα εξώφυλλά τους, ανάμεσα στα άλλα βιβλία που βλέπουμε στις βιβλιοθήκες του Νίκου Δήμου, ως κομψοτεχνήματα, ως μικρά έργα τέχνης. «Είναι τόσο όμορφες που φοβάσαι να τις ανοίξεις και να τις διαβάσεις μήπως και τους κάνεις κάποια ζημιά» λέει γελώντας ο κ. Δήμου, αποκαλύπτοντας πως από σεβασμό στη δουλειά που έχει γίνει στο χέρι, «συντά, αγόραζα το ίδιο βιβλίο και σε άλλη, πιο φθηνή έκδοση,

για να το διαβάσω και για να αποφύγω τις φθορές που θα μπορούσαν να προκληθούν στην έκδοσή της Folio». Την κομψή και σπάνια συλλογή που ετοιμάζεται κατά τμήματα να μετακομίσει στην Εθνική Βιβλιοθήκη συμπληρώνουν, βεβαίως, εκτός από τους τόμους της Folio Society, πολλά ακόμη σπάνια βιβλία, άλλα βιβλιοδετημένα από τον κορυφαίο τεχνίτη του είδους Ανδρέα Γανιάρη, άλλα εξαντλημένα εδώ και χρόνια από την αγορά, άλλα με αφιερώσεις που τους δίνουν ιδιαίτερη αξία, «παραδείγματος χάριν με προσωπικές αφιερώσεις του Οδυσσέα Ελύτη, που ήταν φίλος μου».

Πέρα από τα σύνορα της γλώσσας

Δωρίζοντας μια συλλογή που ξεκίνησε το 1942 και που δεν θα ήταν υπερβολή αν λέγαμε πως για τον Νίκο

Δήμου αποτελεί έργο ζωής, ο συγγραφέας-συλλέκτης φιλοδοξεί μεταξύ άλλων να τονώσει το ξενόγλωσσο τμήμα της Εθνικής Βιβλιοθήκης, η οποία όπως ο ίδιος επισημαίνει «είναι πολύ φτωχή σε ξενόγλωσσα βιβλία. Επειδή το καταστατικό του Βαλλιάνειου Ιδρύματος που τη σύστησε μιλούσε για ελληνικά βιβλία, η συλλογή της σχεδόν περιορίστηκε στα ελληνικά βιβλία. Δεν είναι όμως δυνατόν η κεντρική βιβλιοθήκη ενός κράτους να μην έχει και ξενόγλωσσες εκδόσεις. Με τη δωρεά της βιβλιοθήκης μου επιτυγχάνονται δύο πράγματα: Το ένα είναι πως η Εθνική Βιβλιοθήκη αποκτά μια συλλογή βιβλίων που είναι τα ίδια έργα τέχνης, το δεύτερο είναι πως αποκτά μια αγγλόφωνη, γαλλόφωνη και γερμανόφωνη βιβλιοθήκη, η οποία έχει όλα τα βασικά βιβλία αυ-

τών των γλωσσών». Ετσι, το σύνολο της δωρεάς, όταν συν τω χρόνω θα ολοκληρωθεί, θα αποτελείται στο 60% από ξενόγλωσσα και στο 40% από ελληνικά βιβλία. Στο μεταξύ, η συλλογή διευρύνεται διαρκώς, καθώς «όπως καταλαβαίνετε, εγώ συνεχίζω να αγοράζω νέα βιβλία!». Τι είναι όμως αυτό που έκανε τον Νίκο Δήμου να προχωρήσει σε μια τέτοια δωρεά; Τη στιγμή μάλιστα που πολλά από αυτά τα βιβλία θα μπορούσε να τα πουλήσει και να βάλει στην τσέπη του το διόλου ευκαταφρόνητο κέρδος, καθώς η αξία τους είναι σήμερα υπερπολλαπλάσια της τιμής στην οποία τα είχε αγοράσει πριν από χρόνια; «Όχι, δεν θα τα πουλούσα, δεν έχω ανάγκη» λέει, «οπότε τι άλλο έμενε να κάνω αν όχι να τα δωρίσω κάπου όπου θα έπιαναν τόπο; Μαζεύω, όπως σας εί-



● Ο Νίκος Δήμου με τον δημοσιογράφο του «Βήματος» Κοσμά Βίδο.



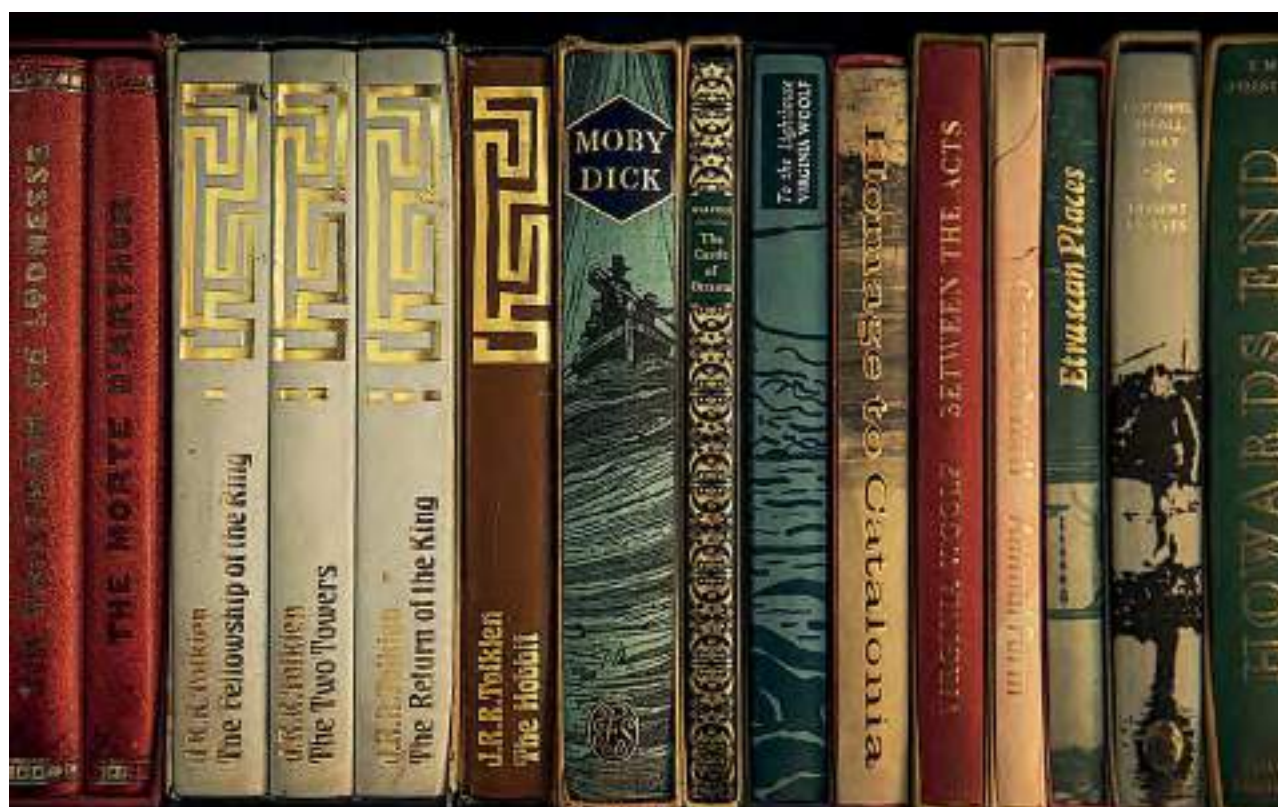
Ξεκινώ δίνοντας 500-600 βιβλία μεγάλης καλλιτεχνικής και οικονομικής αξίας, τα ωραιότερα και τα καλύτερα που έχω στη συλλογή μου, με σκοπό να ιδρυθεί στην Εθνική Βιβλιοθήκη ένα ιδιαίτερο τμήμα που θα μπορούσε να ονομάζεται “Το βιβλίο ως έργο τέχνης”



● Ο Νίκος Δήμου ποζάρει μέσα στο «σκηνικό» που έχει ο ίδιος φτιάξει, ξεκινώντας την πλούσια συλλογή του από τα μαθητικά του χρόνια και συνεχίζοντας ακόμη και σήμερα να την εμπλουτίζει.

πα, αυτά τα βιβλία εδώ και δεκαετίες, αγαπώ αυτά τα βιβλία, θεωρώ πως όπως φάνηκαν χρήσιμα και έδωσαν ευχαρίστηση σε εμένα, έτσι μπορούν να χρησιμεύσουν και σε άλλους ανθρώπους. Έχω εξάλλου δει σημαντικές συλλογές να ξεπουλιούνται για ελάχιστα χρήματα ή και να πετούνται από τους κληρονόμους του συλλέκτη, να καταλήγουν στα σκουπίδια, όταν εκείνος δεν βρισκόταν πια στη ζωή. Αποφάσισα πως δεν πρόκειται να επιτρέψω να συμβεί αυτό στη δική μου συλλογή, πως θα πάρω τα μέτρα μου ώστε να είναι πάντα χρήσιμη και διαθέσιμη σε εκείνους που θα ενδιαφερθούν».

Λίγο προτού φύγω από το σπίτι-βιβλιοθήκη του Νίκου Δήμου, ξεφυλλίζουμε μαζί μερικά από τα σπανιότερα βιβλία της συλλογής του, ανάμεσά τους και εκείνα που, αν όλα πάνε



● Μερικές από τις σπάνιες εκδόσεις (ανάμεσά τους τα συλλεκτικά αριστουργήματα της Folio Society) που βρίσκονται στα ράφια της βιβλιοθήκης του Νίκου Δήμου.

καλά, σε μερικούς μήνες θα βρίσκονται στην Εθνική Βιβλιοθήκη: Εκδόσεις με εικονογραφίες του Πικάσο, άπαντα συγγραφέων όπως ο Τόμας Χάρντι και η Τζέιν Οστέν εντέχνως βιβλιοδετημένα, αριστοτεχνικά εικονογραφημένα μυθιστορήματα, τόμους με παλαιά χειρόγραφα σε υψηλού επιπέδου εκτυπώσεις, λιθογραφίες που θα μπορούσαν να εκτίθενται στα μεγαλύτερα μουσεία τέχνης... Η προσοχή και η τρυφερότητα, ο τρόπος με τον οποίο ο κ. Δήμου γυρίζει τις σελίδες, εξηγώντας μου τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε βιβλίου, αυτά που το καθιστούν μοναδικό έργο τέχνης, είναι ενδεικτικός της αγάπης που τους τρέφει. Και κάνει την απόφασή του να τα αποχωριστεί, όχι μόνο πράξη γενναιοδωρή, αλλά επιπλέον συγκινητική και γενναία.